

okul önc ksız2..docx

15

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 14 Issue 4 Year: 2017

1
2
3
4

Preschool Teacher Candidates' Views on Functionality of Child Literature in Education	Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çocuk Edebiyatının Eğitimde İşlevselliği Üzerine Görüşleri
Bilge Bağcı Ayrancı¹ Giyasettin Aytas²	Bilge Bağcı Ayrancı Giyasettin Aytas
Abstract Child literature pieces are significant in terms of solidifying educational attainments in children. Abstract concepts such as cultural background and values need to be solidified in children's minds that are in the concrete operational stage. Including crucial attainments such as cultural and universal values, child literature pieces are unique educational materials. Child literature pieces include fairy tales, rhymes, drama and poems etc., and are the first materials that anyone encounters during early childhood. Child literature pieces are quite helpful to provide preschoolers with educational attainments who do not like being told what to do, but can assess the events and characters in fairy tales. Enjoying the repetitions in rhymes, preschoolers can gain linguistic enthusiasm and awareness during this period. The benefits of child literature during preschool age can be increased, thus it is an important field of interest that must be considered by preschool teacher candidates. This qualitative research made use of	Özet Çocuk edebiyatı ürünleri çocuğa verilmek istenen kazanımları somutlaştırması bakımından önemlidir. Kültürel birikim, değerler gibi soyut kavramların somut işlemler dönemindeki çocuğa sunulması bu kavramların somutlaştırılmasını gerektirmektedir. İçerisinde kültürel ve evrensel değerler gibi önemli kazanımları barındıran çocuk edebiyatı ürünleri bu bakımdan eğitim materyali olarak eşsizdir. Çocuk edebiyatı ürünleri içerisinde masallardan, tekerlemelerden, dramadan, şairlerden vb. bahsetmek mümkündür. Çocuk edebiyatı ürünleri insanın da ilk çocukluk evresinden itibaren ilk karşılaştığı ürünler arasındadır. Çocuk edebiyatı ürünleri, okul öncesi dönemde kendisine ne yapılacağını söylenmesinden hoşlanmayan ancak masallardaki vb. karakterleri, olayları değerlendiren hedef kitleye kazanım sağlanması bakımından da son derece faydalıdır. Tekerlemelerdeki tekrarlardan hoşlanan okul öncesi dönem çocuğu dil sevgisi, bilincini de bu sayede erken yaşlarda edinebilir. Okul öncesi dönemdeki faydaları bu şekilde arttırılabilecek

¹ Asst. Prof. Dr., Bozok University, Education Faculty, Turkish Education Department, e-mail: bilge.ayranci@bozok.edu.tr

² Professor Dr. , Gazi University, Education Faculty, Turkish Education Department, e-mail: giyayas@gazi.edu.tr.

semi-structured interview forms to collect data. The study findings showed that the first child literature pieces that came to preschool teacher candidates' minds were fairy tales, stories and rhymes. These participants stated that child literature was mostly effective in improving preschoolers' creativity. This response was followed by finding child literature effective in improving cognitive and linguistic abilities. The participant preschool teacher candidates' responses as the most important characteristics of child literature pieces were mostly including them to be appropriate for level, simple, interesting and creative. They can be said to approve child literature in terms of improving cognitive, social and creativity skills. The most emphasized issues concerning the use of child literature pieces during preschool were the appropriateness to children's level, cognitive skills, social skills, being interesting and not covering violence and fear themes

Keywords: Child Literature, Preschool, Turkish Education, Language, Text.

çocuk edebiyatının okul öncesi dönem öğretmen adayları tarafından farkında olunması gereken bir alan olduğu unutulmamalıdır.

Araştırma modeli olarak nitel araştırma yaklaşımı kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veri toplama tekniği seçilmiştir.

Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin çocuk edebiyatı ürünü olarak zihnine ilk masal, hikaye ve tekerlemelerin geldiği görülmektedir. Okul öncesi öğretmen adayları çocuk edebiyatını en çok çocukların yaratıcılık düzeylerini geliştirmede etkili bulmuşlardır. Bu cevabı bilişsel gelişim ve dil gelişimi için yararlı bulduklarını gösteren cevaplar takip etmektedir. Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerinde bulunması gereken en önemli özellik olarak çoğunlukla, seviyeye uygunluk, sadelik, ilgi çekicilik ve yaratıcılık cevaplarını verdikleri görülür. Okul öncesi öğretmen adaylarının beceri kazanımı bakımından bilişsel beceriler, sosyal beceriler ve yaratıcılık becerileri için çocuk edebiyatını daha uygun buldukları söylenebilir. Okul öncesi öğretmen adaylarının okul öncesi eğitimde çocuk edebiyatı ürünlerinin kullanımına dair en çok vurgu yaptıkları konuların seviyeye uygunluk, bilişsel beceriler, sosyal beceriler, şiddet ve korku öğelerinden uzaklık ile ilgi çekicilik olduğu görülür.

Keywords in article's language: Çocuk edebiyatı, Okul Öncesi, Türkçe Eğitimi, Dil, Metin.

- 12 **1. Giriş**
- 13 2. Temeli dile dayanan sözlü ve yazılı eserlerin bütünü edebiyat⁷ olarak ele alınmakla birlikte, her
- 14 sözlü ve yazılı eserin de edebiyat sayılmayacağı bilinmelidir. Edebiyat, “malzemesi dile dayanan,
- 15 insanların duygu, düşünce ve hayallerini dile getiren, edebî ve estetik değeri olan, bayağılık ve
- 16 çirkinliği kabul etmeyen sözlü ve yazılı verimlerin tamamı” olarak kabul edilmelidir (Yalçın ve
- 17 Aytaş, 2008: 13). Bu tanımda ana belirleyicinin estetik olduğu görülmektedir. Bu çerçevede
- 18 oluşturulan edebiyat, insanlar arasındaki duygu, düşünce ve hayalleri dile getirmek bakımından
- 19 katkı sağlar. Edebiyat sözlü olabildiği gibi yazılı da olabilir. Edebiyatın bu genel tanımlaması
- 20 içinde olmakla birlikte çocuk edebiyatının kendine özgü bir yapı ve özelliği bulunmaktadır.
- 21 3. Çocuk edebiyatı tanım ve değerlendirmesi ile ilgili birbirinden farklı değerlendirme ve
- 22 açıklamalar yapılmaktadır. Bu durum iki nedene bağlı olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuğu
- 23 yasal süreç ve hukuksal çerçeve ile birlikte ele alan anlayışın çocuk tanımlaması, daha çok 0-18
- 24 yaş grubu ile sınırlandırılmakta, biyolojik gelişme ve zihinsel süreci ele alarak çocuk tanımlaması
- 25 yapanlar da bu belirlemenin dışına çıkmaktadır. Her iki anlayışın da kendi içinde tutarlılıkları söz
- 26 konusu olmakla birlikte, çocuk edebiyatını çocuğun zihinsel ve bedensel gelişimi ile doğru
- 27 orantılı olarak ele almak ve değerlendirmek daha tutarlı ve akademik yaklaşım olacaktır. Özetle
- 28 çocuk denilince, ergenlik dönemine girmemiş, büyüme ve gelişme sürecini tamamlamamış
- 29 bireylerin anlaşılması gerekmektedir (Yalçın ve Aytaş, 2008: 13).
- 30 4. Çocuğun kim olduğu konusunda ortak bir tutum olmadığı gibi, çocuk edebiyatının
- 31 tanımlanmasında da aynı duruma karşı karşıyayız. Kimileri çocuklar için bir edebiyattan söz
- 32 etmenin doğru olmayacağı, bu edebiyatın genel edebiyat içinde ele alınıp değerlendirilmesinin
- 33 daha doğru olduğunu ileri sürerken, bir kısım araştırmacı da çocuk edebiyatının sınırlandırılmış
- 34 ve belirlenmiş çizgileri ile genel edebiyat⁹ içinde değerlendirilmesinin söz konusu olmayacağını
- 35 ileri sürmektedirler. Çocuk edebiyatı, “çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun
- 36 olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren
- 37 ürünlerin genel adı” olarak tanımlanmaktadır (Sever, 2008: 8).
- 38 5. Çocuk edebiyatı kimi zaman usta yazarların özellikle çocuklar için yazdığı ve estetik seviyesi üst
- 39 düzeyde olan eserler (Oğuzkan, 2006: 3) olarak ele alınırken, kimileri de çocuklar için ve
- 40 çocuklara göre eserleri çocuk edebiyatı saymaktadır. Hangi şekilde tanımlanırsa tanımlansın,
- 41 çocuk edebiyatı denilince, çocuğu esas alan, çocuğa çocuk dünyasından ve çocuğun dilinden
- 42 hitap eden eserler çocuk edebiyatı olarak kabul edilmektedir.
- 43 6. Çocuk edebiyatını okuyarak büyüyen bir çocuktan, konuşma ve yazma becerile¹⁶n gelişmesi,
- 44 değişik yaşantıları tanınması, yaşamı çok yönlü algılaması, kendisini başkasının yerine koyarak
- 45 (empati) çok yönlü düşünebilmesi, sorumluluk duygusunun gelişmesi ve farklı bakış açılarına
- 46 sahip olması, eleştirmeyi, tartışmayı öğrenmesi ve kendilerini ifade etmesi beklenmektedir (
- 47 Aykaç, 2011: 6).
- 48 7. Ana hatlarıyla özetlenecek olursa çocuk edebiyatı, “çocukların büyüme ve gelişmelerine;
- 49 hayallerine, duygularına, düşüncelerine, yeteneklerine ve zevklerine hitap eden, eğitirken
- 50 eğlenmelerine katkıda bulunan sözlü ve yazılı verimlerin tamamı.” (Yalçın ve Aytaş, 2008: 13)
- 51 olarak tanımlanabilir. Tanımlardan yola çıkılarak çocuk edebiyatının amacının çocuğu eğitime,
- 52 eğlendirme, çocuğun dünyasına hitap etme olduğu söylenilebilir.
- 53 **8. Dünyada Çocuk Edebiyatının Gelişimi**

- 54 9. Dünyada çocuk edebiyatının ilk ürünleri sözlü olarak başlamıştır. Orta Çağ'da çocuk eğitiminde
55 kilise baskın bir durumda idi. Kutsal kitaptaki dinî öykülerin öğretimi bir eğitim amacı olarak ele
56 alınıyordu. 17. Yüzyılda Hümanizm akımı ile bu eğitimin etkisi azalmaya başlamıştır. 17.
57 Yüzyılda çocukların en çok okuduğu eser Ezop'un Masalları idi. 18. Yüzyılda J.J. Rousseau
58 çocukları hayatın zorluklarına karşı yetiştirmek gerektiği doğrultusunda yeni bir fikir ortaya
59 koymuştur. 19. Yüzyılda İngiltere'de yazılan çocuk kitaplarında artık niceliğe de önem verildiği
60 görülür. 19. Yüzyılın sonları ile 20. Yüzyılın başlarında A.B.D.'nin çocuk edebiyatı alanında
61 atılım gösterdiği görülmektedir. Bu sayede günümüzde çocuk edebiyatı klasiği sayılan eserler
62 tüm dünyaya yayılmıştır (Yalçın ve Aytaş, 2008: 19-23; Gürel vd, 2007: 231-240; Yağcı, 2007:63-
63 64).
- 64 **10. Türkiye'de Çocuk Edebiyatının gelişimi**
- 65 **11. Tanzimat Dönemi Türkiye'de çocuk edebiyatı döneminin de başlangıcı sayılır. 19. yüzyılda ilk**
66 **çocuk kitaplarını Şinasi, Recaizâde Ekrem ve Ahmet Mithat Efendi yazmıştır. Yusuf Kamil**
67 **Paşa'nın Fenelon'dan yaptığı Telemak tercümesi içerisindeki didaktik öğeler bakımından**
68 **çocuklara tavsiye edilmiştir. 19. Yüzyıl sonları ve 20. Yüzyılın başlarında İbrahim Alaattin**
69 **Gövsâ, Ziya Gökalp gibi isimler çocuklara yönelik eserler kaleme almışlardır. Cumhuriyet'in**
70 **ilanından sonra Abdullah Ziya Kozanoğlu, Reşat Nuri Güntekin, Peyami Safa gibi yazarların**
71 **çocuk edebiyatı içerisinde değerlendirildiği görülür (Yalçın ve Aytaş, 2008: 24-27; Gürel vd,**
72 **2007:241-248).**
- 73 **12. Çocuk Edebiyatının genel nitelikleri**
- 74 13. Çocuk edebiyatının genel nitelikleri biçim ve içerik yönünden olmak üzere iki bakımdan ele
75 alınabilir.
- 76 14. Biçim bakımından çocuk edebiyatı eserleri şu şekilde tasnif edilebilir:
- 77 15. Çocuk kitaplarının resimlemesinde mümkün olduğunca çocuğun her gün gördüğü nesnelere
78 resimlerine yer verilen kitaplar.
- 79 16. Karmaşık olmayan tanıma ve algılamaya kitapları. Bu eserler kabartmalar, etkinlikler, üç boyutlu
80 özellikler içeren özel nitelikli kitaplardır.
- 81 17. Tekerleme ve çeşitli çocuk şarkıların sözlerini içeren kitaplar.
- 82 18. Çocuğun ilk dönemlerinden başlamak üzere duymaya alıştığı ninnilerin sözlerinden ve
83 resimlerinden oluşan kitaplar.
- 84 19. Çocuklara okumayı öğrenmeyi kolaylaştıracak ve genel olarak ABC kitapları olarak adlandırılan
85 kitaplar.
- 86 20. Sayı bilgisini geliştirmeyi hedefleyen sayı kitapları.
- 87 21. Sınıflama, soyutlama gibi becerilerin gelişimini destekleyen kavram kitapları.
- 88 22. Olayların sadece resimlerle anlatıldığı resimli kitaplar.
- 89 23. Aile ya da öğretmen yardımıyla çocuğun kullanabileceği okul öncesi kitaplar.
- 90 24. Okumaya başlangıç için oluşturulan kitaplar. (Yalçın ve Aytaş, 2008: 29-35).
- 91 25. Biçim bakımından önemli olarak kabul edilen bu kitapların konu bakımından özelliklerine de
92 dikkat edilmelidir. Özellikle çocuk edebiyatı ürünlerinde çocuğun ruh dünyasında olumsuz izler
93 bırakacak konuları ele alınmaması, socuğa yönelik konu seçiminde pek çok unsurun göz önünde
94 bulundurulması beklenir (Yalçın ve Aytaş, 2008: 36).
- 95 26. Çocuk kitaplarında konunun seçiminin yanında ana fikir de önemlidir. Özellikle çocuklar için
96 kaleme alınan eserlerde evrensel ve ulusal değerlere dikkat edilmeli, konuları güncel hayatla ve
97 gerçekte ilişkili olmasının yanında, seçilen kahramanlar da çocuğun hayat gerçekliği ile
98 gelişmemelidir. Eserin anlatım planı belirli bir düzen içerisinde geliştirilmeli ve anlatımın açık bir
99 dil yapısına sahip olmasına özen gösterilmelidir. Eserlerde imlâ ve noktalama kurallarına da
100 dikkat edilmelidir. Bütün bunların ötesinde çocuk yayınlarında ele alınan ana fikre de önem
101 verilmeli, çocuğun eser aracılığı ile elde etmesi gereken tutum ve davranışlara özel bir önem
102 verilmelidir.

- 103 27. Çocuk kitaplarında, biçimsel özellikler arasında kullanışlılık da önemlidir. Çocuğun rahatça
104 taşıyabileceği ve kullanacağı bir kâğıt cinsinin yanında cilt yapısına da dikkat edilmesi
105 gerekmektedir. Cildinin sağlam, kapağının ilgi çekici olmasına önem verilmelidir. Kâğıdın göz
106 yormayan, resimlerin konuyla ilgili ve ilişkili olmasına, yazı puntosunun da çocuğun seviyesine
107 uygunluğuna dikkat edilmelidir. Metinlerde resimler çocuğun beğeni ve algılama düzeyine uygun
108 olarak seçilmeli, resimle metnin iletisini zenginleştirmelidir. Çocukta estetik görsel algıyı
109 zenginleştirmelidir (Sever, 2003: 191).
- 110 **28. Ana dili öğretimi açısından Çocuk Edebiyatı ve okul öncesi eğitim**
- 111 29. Alan yazın incelendiğinde özellikle okul öncesi dönem bakımından çocuk edebiyatının ana dili
112 öğretimi açısından etkileri şu şekilde ifade edilebilir:
- 113 30. Hikâye ve masal dinlemek çocukların dış dünyaya açılan kapıdır. Özellikle okul öncesi
114 dönemde ebeveynler ve çocuğun eğitimcileri hikâye ve masal anlatma ihtiyacı hissederler. Ancak
115 okunmak için seçilen metinlerde çocuğun yaşı, metnin uzunluğu, çocuğun cinsiyeti gibi
116 etmenlere dikkat etmek gerekir. Çocuk edebiyatı türleri çocuğun kelime hazinesine de katkıda
117 bulunarak konuşma becerisini de olumlu yönde etkiler. Çocuk edebiyatı türleri çocuğa okuma
118 zevkini aşılar. Çocuğun dikkat süresine özen gösterilerek hazırlanmış çocuk edebiyatı ürünleri
119 onun dinleme becerisine de katkı sağlar (Gürel vd, 2007: 21-25). Özellikle okul öncesi
120 öğretmenlerinin hedef kitlenin özelliklerini ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
121 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve eğitim ortamı öğrenciyi okumaktan
122 uzaklaştırabilir (Yalçın ve Aytas, 2008: 36).
- 123 31. Çocuk edebiyatının okul öncesinde söz varlığını geliştirmenin yanında davranışa bağlı
124 yeterlilikleri açısından da önemli olduğunu söyleyebiliriz.
- 125 32. Okul öncesi eğitiminde masalın çok önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Masalın
126 çocuklarda dil gelişiminin yanında, onlarda hayal dünyasının gelişip zenginleşmesine de katkı
127 sunduğu unutulmamalıdır. Masalların çocuklarda öğrenmenin geliştirilip zenginleştirilmesi
128 yönünde katkı sağladığını söyleyebiliriz. Masalların en önemli kısımlarından biri olan
129 tekerlemelerin öneminin yanında genel olarak tekerlemelerin önemine dikkat çeken Önal (2002:
130 13), okul öncesinden başlayarak birinci, ikinci ve kısmen üçüncü sınıfta dikkat çekmek,
131 çocukların dikkatlerini diri tutmak ve yazılı ve sözlü anlatımı geliştirmede tekerlemelerden
132 yararlanılabileceğinden bahseder. Buna bağlı olarak da Dağlıoğlu ve Çakmak (2009:528),
133 çocuğun davranış, tutum ve becerileri gelişiminin okul öncesi dönemde temellerinin atıldığını
134 ileri sürerek okul öncesi dönem için materyallerin çocuğa mutluluk, huzur içerisinde olduğunu
135 hissettirecek özellikte olması gerektiğini söylerler.
- 136 33. Çocuklar için kaleme alınan hikâye kitapları, çocukların dünyayı tanımalarını sağlayan eğitim
137 materyalleridir. Bu yüzden çocuk hikâye kitaplarında çocuğun gelişim özelliklerine uygun şekil
138 ve içerik özelliklerine sahip olmasına dikkat edilmelidir.
- 139 34. Bağcı (2013)'ya göre çocuk edebiyatı, çocuğu milli ve evrensel değerlerle kuşatarak çocuğu dış
140 dünyaya hazırlar ve bunun yanında çocuğun dil gelişimini destekler.
- 141 35. Temizyürek (2003:166)'e göre okul öncesi çocukların dinleme becerisini kazandırmaya yönelik
142 eserler için çocukların dikkat sürelerine göre kısa metinler seçilmelidir. Aksi takdirde çocukta
143 kitap sevgisi henüz oluşmadan körelebilir. Ayrıca bu durum dinleme-anlama kabiliyetinin
144 oluşmasını da olumsuz yönde etkiler.
- 145 **36. Alan yazındaki uzman görüşlerinden hareketle çocuk edebiyatının okul öncesi dönemde**
146 **kullanılmasıyla çocuğun dört temel dil becerisine katkı sağladığı, bu becerilerden başlangıçta**
147 **konuşma ve dinlemede olumlu etkisinin hemen görülmesiyle beraber okuma ve yazma**
148 **öğretimine geçişte de kolaylık sağladığı söylenilebilir. Çocuğun sosyalleşmesinde, milli ve**
149 **evrensel değerleri benimsemesinde, kelime hazinesinin gelişiminde, kitap okuma alışkanlığı**
150 **kazanmasında, gerçek ile kurguyu ayırmasında, dikkatini diri tutmasında, eleştirme ve empati**
151 **yeteneğine sahip olmasında okul öncesi eğitimde çocuk edebiyatı kullanımının rolü büyüktür.**
152 **2. Problem durumu**

- 153 **37.** Okul öncesi dönemde çocuğun gelişimsel özelliklerine dikkat edilerek kullanılan çocuk edebiyatı
154 ürünlerinin çocuğun dil gelişimine, ruhsal gelişimine, kişilik gelişimine vs. katkıları büyüktür. Bu
155 bakımdan okul öncesi öğretmenlerinin bu faydalar konusundaki farkındalık durumlarının ve
156 görüşlerinin tespiti gerekmektedir. Bu araştırmanın ardından yapılacak araştırmalara ışık tutmak
157 ve okul öncesi öğretmen adaylarının konuya dikkatlerini çekmek için araştırma önemlidir.
- 158 **38. 3. Amaç**
- 159 39. Bu çalışmanın amacı çocuk edebiyatının eğitimde işlevselliği üzerine görüşlerini belirleme **20**
160 çünkü okul öncesi eğitiminde çocuk edebiyatı ürünlerinin kullanılması yaygın ve önemlidir. Bu
161 amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:
- 162 40. 1.Okul öncesi öğretmen adaylarının “Çocuk edebiyatı ürünü” denildiğinde akıllarına gelen
163 kavramlar nelerdir?
- 164 41. 2.Okul öncesi öğretmen adaylarına göre çocuk edebiyatı ürünleri okul öncesi dönem eğitimi için
165 yararlı mıdır? Neden?
- 166 42. 3.Çocuk edebiyatı ürünlerinin içermesi gereken en önemli özellikler okul öncesi öğretmen
167 adaylarına göre nelerdir?
- 168 43. 4.Okul öncesi öğretmen adayları çocuk edebiyatı ürünlerini okul öncesi dönem eğitiminde
169 çocuğa kazandırılacak hangi beceriler için kullanmayı tercih ederler? Nasıl?
- 170 **44.** 5.Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerinin okul öncesi dönem eğitimi için
171 kullanımı hakkında önerileri nelerdir?
- 172 **45. 4. Yöntem**
- 173 46. Araştırma modeli olarak nitel araştırma yaklaşımı kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme
174 tekniği ile veri toplama yolu seçilir. “Araştırmacı, araştırmakta olduğu konu hakkında önceden
175 hazırlanmış olduğu soruların kılavuzluğunda ya da o anda amaçlı Sorular yöneterek hedef kişinin
176 düşüncelerini ve duygularını sistematik olarak ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın
177 amacı, hedef kişiye araştırma konusuyla ilgili sorular yöneterek kişinin öznel düşünce ve
178 duygularını sistemli olarak öğrenmek, anlamak ve tanımlamaktır.” (Türnüklü,2000: 544)
179 Araştırmanın örneklemini Türnüklü (2000: 548)'nin de ifade ettiği gibi “sınırlı sayıda kişi ile
180 bütünsel ve derinlemesine çalışılarak elde edilen sonuçlar yine benzer ya da aynı özellikler
181 gösteren kişileri anlamada kullanılmaktadır.” Verilerin analizinde içerik analizi yapılır.
182 Temalandırma sürecindeki güvenilirlik verilerin iki farklı uzman tarafından birbirinden habersiz
183 bir şekilde verilerin okunması ile sağlanmıştır. Ayrıca geçerlilik için veri analizi sürecinin
184 sonuçları katılımcılara gösterilmiş ve ifade etmek istedikleri ile analizlerin yansıttığının aynı olup
185 olmadığı sorulmuştur. Çalışma grubunun dışında tutulan 7 öğretmene görüşmeler öncesinde
186 “Çocuk edebiyatının okul öncesi dönem eğitimindeki işlevselliği üzerine görüşleriniz nelerdir?”
187 sorusu yöneltilir, detaylı anlatmaları istenir ve görüşme soruları belirlenen konularda oluşturulur.
188 5 Soruluk görüşme formu hazırlanır. Görüşme formu kapsam geçerliliği bakımından Türkçe
189 Eğitimi alanında iki uzman görüşüne sunulur. Sorular hazırlanırken anlaşılır ifadelerle ve
190 literatüre uygun olmasına dikkat edilir. Böylece araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış
191 görüşme formu için 5 temel soru hazırlanır. Temel soruların açıklanması sağlayıcı anahtar
192 sorular da görüşme formunda yer alır. Asıl görüşmenin yapılacağı kişilerin dışındaki benzer
193 özelliklerdeki kişilerle görüşülerek, görüşme sorularının açık ve anlaşılır olup olmadığı denir.
194 Görüşme formu soruları Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı öğrencilerinden gönüllü 50 son
195 sınıf öğrencisine sorulmuştur. Katılımcılar K1, K2, K3...şeklinde kodlanmıştır. Bu araştırmanın
196 kuramsal boyutu Prof. Dr. Gıyasettin Aytaş tarafından, bulgular ve yorum kısmı Yrd. Doç. Dr.
197 Bilge Bağcı Ayrancı tarafından gerçekleştirilmiştir.
- 198 47. Görüşme formları araştırmacı tarafından okunarak araştırmanın amacı doğrultusunda katılımcı
199 görüşlerinden örnekler de verilerek yorumlanır.
- 200 48. Görüşme formu soruları şunlardır:
- 201 49. 1.“Çocuk edebiyatı ürünü” denildiğinde aklınıza gelen kavramlar nelerdir?
- 202 50. 2.Çocuk edebiyatı ürünleri okul öncesi dönem eğitimi için yararlı mıdır? Neden?

- 203 51. 3.Çocuk edebiyatı ürünlerinin içermesi gereken en önemli özellikler sizce nelerdir?
204 52. 4.Çocuk edebiyatı ürünlerini okul öncesi dönem eğitiminde çocuğa kazandırılacak hangi
205 beceriler için kullanmayı tercih edersiniz? Nasıl? Tarif ediniz.
206 53. 5.Çocuk edebiyatı ürünlerinin okul öncesi dönem eğitimi için kullanımı hakkında önerileriniz
207 nelerdir?
208 **54. 5. Bulgular**
209 55. "1.“Çocuk edebiyatı ürünü” denildiğinde aklınıza gelen kavramlar nelerdir?” sorusuna ilişkin
210 cevapların temaları tablolaştırılarak gösterilecek olursa:
211 56. Tablo 1. Görüşlere Göre Çocuk Edebiyatı Ürünleri

Temalar	11	6	f
Masal	K1, K2, K4, K5, K7, K8, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20, K21, K22, K23, K24, K25, K26, K27, K28, K29, K30, K33, K34, K35, K36, K37, K39, K40, K42, K 43, 114, K 45, K 46, K47, K49	10	40
Hikaye	K1, K2, K4, K5, K7, K8, K13, K14, K15, K17, K18, K19, K20, K21, K22, K23, K27, K28, K30, K31, K33, K34, K35, K38, K40, K41, K42, K43, K44, K45, K49		31
Tekerleme	K1, K11, K7, K8, K13, K14, K21, K28, K29, K31, K33, K34, K35, K45		14
Fabl	K6, K14, K24, K41		4
Bilmece	K2, K7, K21, K29, K 38, K42		7
Şiir	K7, K8, K13, K14, K21, K25, K27, K29, K30, K35, K41		11
Çocuk için edebî ürün	K3, K11, K12, K48, K50		5
Hayal gücü	K9, K32		2
Resimli kitap	K5, K10, K18, K20, K25, K42		6
Drama	K6, K7, K19, K30, K45		5
Sosyal Gelişim	K10		1
Ninni	K21		1
Dergi	K28, K36, K37, K39, K43, K44, K 47		8
Destan	K40		1

- 212 57. Tablo incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin çocuk edebiyatı ürünü olarak zihnine ilk
213 masal, hikâye ve tekerlemelerin geldiği görülmektedir.
214 58. Bir katılımcı birden fazla temaya uyan cevap verebildiğinden örnek katılımcı cümleleri aşağıdaki
215 şekliyle sıralanabilir:
216 59. K9: “Çocuklar için özel hazırlanan, hayal gücü artırıcı, çocuğa görelilik değil çocuk için yazılan
217 ürünlerdir.
218 60. K14: “Çocuklar için olan hikâyeler, tekerlemeler, masallar, çocuk şürleri, fabl...”
219 61. K18: “Hikâye, masal, resimli hikâye kitapları...”
220 62. K20: “Çocuğun yaş ve gelişimine uygun hikâye, masal, resimli kitaplardır.”
221 63. K23: “İlk olarak aklıma masal türü geldi çünkü çocuklara küçük yaştan itibaren okutulmuştur.
222 Diğer bir tür ise hikâyedir. Hikâyelerin özelliği genelde öğretici olmasıdır. Genel olarak
223 çocuklara masal ve hikâyeler okunur.”
224 64. K32: “Çocukların hayal dünyalarını geliştiren, yaratıcılıklarını geliştiren onlara bir olay hakkında
225 çok boyutlu düşünebilme yeteneği kazandıran bir üründür.”
226 65. K40: “Masal, destan, hikâye vb. kavramlar.”
227 66. “2.Çocuk edebiyatı ürünleri okul öncesi dönem eğitimi için yararlı mıdır? Neden?” sorusuna
228 ilişkin cevapların temaları tablolaştırılarak gösterilecek olursa:
229 67. Tablo 2. Görüşlere Göre Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Okul Öncesi Eğitimi İçin Önemi

Temalar	Katılımcılar	f
Yararlı	K1, K5, K18, K20, K34	5
Akılda tutma	K14, K30 ¹⁴	2
Yaratıcılık	K1, K2, K4, K5, K6, K7, K9, K10, K11, K16, K17, K21, K22, K24, K28, ¹¹ 9, K 30, K31, K32, K33, K40, K41, K43, K44, K45, K47	27
Sözcük dağarcığı	K1, K13, K25, K30, K31, K48, K49, K50	8
Konuşma becerisi	K14, K30	2
Zemin	K2, K9	2
Sanatsal yön	K3	1
Okuma yazmaya hazırlık	K11, K24	2
Okuma becerisi	K5, K13, K14, K15, K24, K27	6
Konuşma becerisi	K9, K13, K14, K30	4
Dinleme becerisi	K5, K13, K14, K29, K30	
Sosyal gelişim	K7, K11, K19, K26, K27, K30, ³ 45	7
Bilişsel gelişim	K7, K10, K11, K13, K14, K17, K22, K23, K27, K30, K35, K38, K41, K43, K46, K47, K48	17
Problem çözme	K21, K30 ³	2
Dil gelişimi	K19, K21, K26, K27, K28, K30, K36, K37, K41, K46, K47, K49	12
Görsel beceri	K18, K20, K39	3
Sanatsal yön	K30	1

- 230 68. Tabloda görüleceği üzere okul öncesi öğretmen adayları çocuk edebiyatını en çok çocukların
231 yaratıcılık düzeylerini geliştirmede etkili bulmuşlardır. Bu cevabı bilişsel gelişim ve dil gelişimi
232 için yararlı bulduklarını gösteren cevaplar takip etmektedir.
- 233 69. Bir katılımcı birden fazla temaya uyan cevap verebildiğinden örnek katılımcı cümleleri aşağıdaki
234 şekliyle sıralanabilir:
- 235 70. K6: “Yararlıdır çünkü çocukların seviyelerine uygun çocuk edebiyatı türleri seçildiğinde çocuğun
236 hayal gücü, zihin aktivitesi ve bilişsel gücünün gelişmesine katkı sağlar. Anlatılan konu
237 hikâyelerle daha renkli hale gelmekte ve çocuk edebiyatı türleri sayesinde daha kalıcı bilgiler
238 verilmektedir.”
- 239 71. K9: “Evet çünkü çocukların okuma yazmaya hazırlığında, düzgün konuşmasında, hayal
240 gücünün gelişmesinde önemli etkileri vardır.”
- 241 72. K14: “Çocuk edebiyatı ürünleri okul öncesi eğitime yararlıdır. Çocuk edebiyatı ürünleri ile
242 çocukların dil gelişimleri olumlu yönde ilerler. Hikâye, masal vs dinleyerek dinleme, anlama ve
243 aklında tutma becerileri artar.”
- 244 73. K15: “Yararlıdır, çocuğun erken dönemlerde kitap okuma alışkanlığı kazanmasını sağlar.
245 Kitaplara olan duyarlılığını artırır.”
- 246 74. K16: “Çocukların hayal dünyalarını geliştiriyor. Yaratıcı düşünme ve empati yeteneğini
247 geliştiriyor. Yararlı ancak şu bir gerçek ki nitelikli ve gerçekten çocuğun seviyesine inebilen
248 çocuğa göre edebiyat ürünleri sayısı çok az.”
- 249 75. K17: “Yararlıdır çünkü çocuğun yaratıcılığına, zihinsel gelişimine yarar sağlar, olayları dinler,
250 olay örgüsünü sıralamaya çalışır, öğüt verici ürünlerden oluşur.”
- 251 76. K18: “Çocuğun tüm gelişim alanlarına katkı sağlar, görsel alanını geliştirir, çocuğun hayal
252 gücünü geliştirir.”
- 253 77. K20: “Yararlıdır çünkü çocuğun bu dönemde hayal dünyasına hitap eden, onun gelişimini
254 destekleyen resimler görmesi, resimlere bakarak olay örgüsünü anlamaya çalışması bakımından
255 yararlıdır.”
- 256 78. K21: “Dil becerilerinin gelişmesini sağlar, çocuğun yaratıcılığının gelişmesini sağlar. Problem
257 çözme becerilerini geliştirir. Neden-sonuç ilişkisi kurar.”
- 258 79. K29: “Yararlıdır çünkü çocukların sosyal ve duygusal gelişmelerini desteklemek, zihinsel
259 gelişimine katkıda bulunmak, yaratıcı düşüncelerini harekete geçirmek, dinleme yeteneğini
260 geliştirmek, ilk kitap sevgisini aşılacak gibi katkıları vardır.”
- 261 80. K31: “Çocukların kelime dağarcıklarını geliştirir, yaratıcılıklarını geliştirir.”
- 262 81. K49: “Çocuğun kelime dağarcığını geliştirir, dinleme yetisi kazandırır, şive ve ağız gibi dil
263 etkenlerinden uzaklaştırır, doğru ve güzel konuşmaya katkı sağlar.”
- 264 82. “3. Çocuk edebiyatı ürünlerinin içermesi gereken en önemli özellikler sizce nelerdir?” sorusuna
265 ilişkin cevapların temaları tablolaştırılarak gösterilecek olursa:
- 266 83. Tablo 3. Görüşlere Göre Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin İçermesi Gereken En Önemli Özellikler

Temalar	Katılımcılar	f
Saygı	K1	1
Evrensel değer	K2	1
Şiddet-korku yok	K14, K15, K17, K18, K20, K35, K48	7
Milli değerler	K2	1
Davranış değişimi	K10	1
Sadelik	K3, K4, K9, K11, K15, K19, K21, K24, K26, K27, K28, K31, K40, K43, K44	15
İlgi çekici	K5, K11, K12, K13, K14, K26, K34, K38, K39, K44, K45, K49	12

Yaratıcılık	K6, K9, K20, K22, K32, K33, K35, K41, K42, K44, K46	11
Seviyeye uygunluk	K6, K7, K9, K12, K13, 314, K16, K18, K 21, K 23, K24, K25, K27, K28, K29, K30, K31, K40, K43, K44, K45, K46, K47	24
Kelime dağarcığı	K9	1
Görseli yorumlama	K21, K23	2
Faydalı bilgiler	K17, K34	2
Bilişsel gelişim	K35, K36, K37, K41, K42, K46, K50	7
Sosyal gelişim	K35, K42	2
Dilsel gelişim	K35, K42	2

- 267 84.
 268 85. Tablo incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerinde bulunması
 269 gereken en önemli özellik olarak çoğunlukla, seviyeye uygunluk, sadelik, ilgi çekicilik ve
 270 yaratıcılık cevaplarını verdikleri görülür.
 271 86. Bir katılımcı birden fazla temaya uyan cevap verebildiğinden örnek katılımcı cümleleri aşağıdaki
 272 şekliyle sıralanabilir:
 273 87. K14: “Çocuğun yaş ve gelişim seviyesine uygun olmalı, ilgi ve dikkatlerini çekmeli, şiddet-korku
 274 içermemeli, resimler canlı ve renkli olmalı, çok uzun olmamalı.”
 275 88. K15: “Sade, açık, korku unsurundan uzak, akıcı, mesaj içeren...”
 276 89. K17: “Çocuğa yarar sağlayacak faydalı bilgiler vermeli, bunu çocuğa örneğin bir hikâye kitabında
 277 oyun şeklinde verebilir. Çok devasa korkunç kahramanlar ya da çocuğun bilincini olumsuz
 278 etkileyen kavramlar verilmemelidir.”
 279 90. K18: “Korku ve şiddet öğelerinden arındırılmış olmalıdır. Çocuğun düzeyine uygun olmalıdır.”
 280 91. K20: “En önemli özellik çocuğa hitap etmesidir. Şiddet öğeleri içermemesidir. Çocuğun hayal
 281 dünyasını geliştirici nitelikte olmalıdır. Olumlu kavram ve öğelere sıkça yer verilmelidir.”
 282 92. K21: “Çocuğun yaş seviyesine uygun olmalıdır. Argo kelimeler kullanılmamalı, dili sade olmalı,
 283 tamamen bilgi yüklü olmamalı, fotoğraflarla da desteklenmeli, kelime sayısı fazla olmamalı, sayfa
 284 sayısı belirli bir rakamı geçmemeli.”
 285 93. K22: “Ruhsal ihtiyaçlarını karşılaması, yaş grubuna ve gelişim özelliklerine uygun olması,
 286 yaratıcılığını geliştirmesi, bulunması gereken en önemli özelliklerdir.”
 287 94. K24: “Bence içeriği çocuklara vermek istenen mesaj. Dozunda, yaşına uygun, yalın, bilişsel
 288 eserler olmalıdır.”
 289 95. K25: “En önemli özellik çocuğun yaşıyla kitabın konu ve içeriğinin aynı olmasıdır. Mesela bir
 290 okul öncesi öğrencisine resimsiz bir masal kitabı okunmamalıdır. Ya da bir ilkokul öğrencisine
 291 lise düzeyi kitaplar okutulmamalıdır.”
 292 96. K28: “Yaşa uygunluk, anlayabilecekleri dilde kavramlar kullanılması, içinde buldukları
 293 döneme uygunluk.”
 294 97. K35: “Çocuğun zihinsel gelişimini etkileyecek olumsuz özellikler olmamasına dikkat edilmelidir.
 295 Yaratıcılığını geliştirecek özellikler olmalıdır. Dil becerisini geliştirecek özellikler olmalıdır.
 296 Özgüvenini geliştirecek özellikler olmalıdır.”
 297 98. K40: “Çocuğun gelişim düzeyine uygun olmalı, anlaşılabilir olmalıdır.”
 298 99. K41: “Çocuğu eğitici özellikte olmalıdır, çocukların hayal gücünü geliştirici olmalıdır, çocukların
 299 günlük hayatlarında kullanabilecekleri bilgiler içermelidir.”
 300 100.
 301 “4. Çocuk Edebiyatı ürünlerini okul öncesi dönem eğitiminde çocuğa kazandırılacak hangi
 302 beceriler için kullanmayı tercih edersiniz? Nasıl? Tarif ediniz.” sorusuna ilişkin cevapların
 303 temaları tablolaştırılarak gösterilecek olursa:
 304 Tablo 4. Görüşlere Göre Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Beceri Kazanımında Kullanımı

Temalar	Katılımcılar	f
Evrensel değer	K1,K2, K10	3
Millî değer	K2, K10	2
Günlük beceriler	K15	1
Saygı	K3	1
İlgi çekme	K13, K14,K22	3
Sanatsal ruh	K3, K11	2
Kelime dağarcığı	K9, K21, K25	3
Bilişsel beceriler	K3, K6, K16, K17, K21, K22, K23, K24, K29, K30, K31, K33, K34, K35, K36, K37, K38, K39, K40, K41,	24

	342, K44, K48, K50	
Sosyal beceriler	K16, K20, K21, K25, K26, K31, K33, K34, K35, K36, K37, K42, K44, K45, K47, K48	16
Yaratıcılık	K4, K9, K12, K22, K24, K29, K30, K32, K35, K43, K44, K46	12
Kendini ifade	K4, K7, K14, K17, K19, K20, K21, K22	8
Okuma-yazmaya hazırlık	K5, K9, K11, K24, K26, K29	6
Resim yorumlama	K8, K18, K20, K26, K39	4
Hikâye tamamlama	K18, K20, K25, K27, K40, K43, K46, K49	8
Dil gelişimi	K27, K28, K29, K35, K40, K42, K49	7

- 305 Tablo incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının beceri kazanımı bakımından bilişsel
306 beceriler, sosyal beceriler ve yaratıcılık becerileri için çocuk edebiyatını daha uygun buldukları
307 söylenebilir.
308 Bir katılımcı birden fazla temaya uyan cevap verebildiğinden örnek katılımcı cümleleri aşağıdaki
309 şekliyle sıralanabilir:
- 310 101. K14: “Çocukların dikkatlerini, ilgilerini, anladıklarını yorumlayabilme becerilerini ölçebiliriz.
311 Çocuklara bir masal okurum ve masal okuduktan sonra neler anladıklarını, resim yapmalarını ve
312 boyamalarını isterim bu sayede dinleyip dinlemediklerini ne kadar anladıklarını, bunu nasıl
313 anlattıklarını anlayabiliriz.”
- 314 102. K15: “Çocuğun günlük rutin alışkanlıklarını kazanmasında örneğin diş fırçalama, erken uyuma,
315 arkadaşları ile iyi ilişkiler kurma...”
- 316 103. K16: “Bilişsel ve sosyal becerilerde, yaratıcı düşünme, hatırlama, kavram öğretimi ile bilişsel
317 becerilerde okunan hikâye, masal vb. canlandırma, arkadaşlarıyla paylaşma, öğrendiklerini
318 arkadaşları arasında kullanma, sosyal beceriler...”
- 319 104. K17: “Bilişsel gelişime katkı sağlar çünkü yukarıda da bahsettiğim gibi olayları bilir, sıralayabilir,
320 öğüt çıkarır ya da çocuğun konuşmasına, kendini ifade etmesine katkı sağlar. Çocuktan
321 anlatılanları tekrar ederek bununla kendini ifade etmesini sağlayabiliriz.”
- 322 105. K18: “Resimlere bakarak yorumlama, mukayese etme becerisi geliştirmek için kullandım.
323 Hikâye tamamlama yapardım. Hikâye kartlarını göstererek bir olay örgüsü oluşturmalarını
324 isterdim.”
- 325 106. K19: “Konuşma becerisi, kendini ifade edebilme becerisi...”
- 326 107. K20: “Kendini ifade etme, kendini başkalarının yerine koyabilme (Empati), sözel beceriler,
327 iletişim becerilerini kazandırmaya yönelik kullanılabilir. Masalda geçen olaydaki kişilerin neler
328 hissettiği, kendisi olsa bu durumda nasıl davranacağı, resimlerden hikâyeyi veya masalı
329 anlatmasını istemek.”
- 330 108. K21: “Dil becerilerini, bilişsel becerilerini ve duygusal becerilerini geliştirmek için kullandım.
331 Örneğin dil becerisini geliştirmek açısından çocuğun kelime hazinesini geliştirir, akıcı bir şekilde
332 konuşmasını sağlar. Kendini ifade etme becerisini sağlar vb. beceriler kazandırmasını sağlar.”
- 333 109. K22: “Dil gelişimini sağlamak, hayal güçlerini geliştirmek, kendini ifade etme yeteneğini
334 geliştirmek, eğlenmelerini ve aynı zamanda öğrenmelerini sağlamak için tercih ederim.”
- 335 110. K24: “Okuma, yazma becerileri olabilir, kendini ifade etmek için yarar sağlayabilir. Bilişsel
336 yönden yarar sağlayabilir, yaratıcılıkları, hayal güçleri gelişir.”
- 337 111. K25: “Çocuğun yaratıcılığını, kelime hazinesini ve empati yeteneğini güçlendirebilecek alanlarda
338 kullanmayı tercih ederim. Mesela bir masal kitabı karakterinin davranışlarının olumlu ve
339 olumsuz yanları hakkında empati kurmalarını sağlar, ya da yarım bıraktığım bir kitabı onların
340 tamamlamasını sağlarım.”
- 341 112. K26: “Okuma- yazmaya hazırlık döneminde oldukları için Türkçe dil etkinlikleri kapsamında;
342 Türkçenin dil bakımından yapısı, kullanımı ve sosyal olarak konuşmaya başlama, sürdürme,
343 sonlandırma vs. kazanımları kazandırmak için kullandım. Çocuklara hikâye kitabının
344 sayfalarındaki resimleri göstererek hikâyeyi okur ve ana düşüncelerini sorarak kazanımları
345 çocuklarda içselleştiririm.”
- 346 113. K27: “Dil gelişimi için, konuşma becerileri için. Çocuğa bir hikâye okunur, sonunu çocuk
347 tamamlar.”
- 348 114. K28: “Dil gelişimidir. Çünkü edebiyat sözel bir bilim olduğu için çocukların dil gelişiminde
349 kullanmayı tercih ederim.”
- 350 115. K29: “Zihinsel gelişimine katkıda bulunmak, ilk kitap sevgisini aşlamak, yaratıcı düşüncelerini,
351 algı gelişimini desteklemek gibi becerileri kazandırmak için tercih ederim.”
- 352 116. K35: “Özgüven, yaratıcılık, dil becerisi ve zihinsel gelişimi için kullanmayı tercih ederim.
353 Örneğin fabllarla canlandırma yaparak yaratıcılıklarını ve özgüven gelişimi kazandırılabilir.
354 Hikâye ve masalarla dil becerileri geliştirilir.”

- 355 117. K40: “Bilişsel ve dil gelişimi alanlarında kazandırılacak beceriler için kullanmayı tercih ederim.
356 Hikâyeleri okuyup anlattırarak ya da hikâyeyi onlara tamamlattırarak kullanırım.”
357 118. K45: “Çocuğun sosyal ve duygusal gelişimine en fazla katkı sağlamasına dikkat ederdim.
358 Çocuğu arkadaşlarıyla ve çevresiyle iletişime geçecek, eğlendirecek olması önemli.”
359 119.
360 120. “5. Çocuk edebiyatı ürünlerinin okul öncesi dönem eğitimi için kullanımı hakkında önerileriniz
361 nelerdir?” sorusuna ilişkin cevapların temaları tablolaştırılarak gösterilecek olursa:
362 121. Tablo 5. Görüşlere Göre Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Okul Öncesi Dönem Eğitimi İçin
363 Kullanım Önerileri

Temalar	Katılımcılar	f
Şiddetten uzak	K1, K4, K16, K17, K18, K20, K28, K31	8
İlgi çekici	K13, K17, K18, K21, K22, K26, K36, K37	8
Teknolojiden yararlanma	K2, K36	2
Gerçekçilik	K10	1
Yaratıcı düşünme	K3, K20, K35, K43, K44, K46	6
Dil becerileri	K14, K19, K27, K33, K35	5
Bilişsel beceriler	K14, K22, K23, K27, K34, K33, K35, K39	8
Kütüphane	K5, K26	2
Günlük beceriler	K15, K35, K48	3
Hikâye tamamlama	K6, K7, K47	3
Hikâyeden drama	K8	1
Seviyeye uygunluk	K11, K12 K17, K18, K22, K23, K40, K46, K49	9
Sıkmamak	K11, K23, K31, K42, K45	5
Sadelik	K19, K23, K37	3
Veli-öğretmen bilinci	K24, K38	2
Görsel yorumlama	325	1
Sosyal beceriler	K27, K29, K30, K31, K32, K36, K37, K46	8
Merak uyandırma	K41	1
Drama	K47, K50	2

- 364 122. Tablo incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının okul öncesi eğitimde çocuk edebiyatı
365 ürünlerinin kullanımına dair en çok vurgu yaptıkları konuların seviyeye uygunluk, bilişsel
366 beceriler, sosyal beceriler, şiddet ve korku öğelerinden uzaklık ile ilgi çekicilik olduğu görülür.
367 123. Bir katılımcı birden fazla temaya uyan cevap verebildiğinden örnek katılımcı cümleleri aşağıdaki
368 şekliyle sıralanabilir:
369 124. K15: “Düzenli alışkanlıklar geliştirmede kitaplardan yararlanma, kitaplardan çıkarılacak
370 sonuçlardan çocukların etkilenmesini sağlayarak doğru alışkanlıklar kazanmasını sağlama.”
371 125. K17: “Korkunç, devasa kahramanlar olmasın, büyükler için yazılan eserler çocuklar için
372 kullanılmasın, renkli, içerikli olsun.”
373 126. K18: “Hikâye kitaplarındaki kelimelere dikkat edilmesi gerekir. Çocuğun anlayabileceği düzeyde
374 kelimeler, cümleler seçerdim. Kelimelerin şiddet ve korku ögesi içermemesi konusunda hikâye
375 seçerken dikkat ederdim. Resimlerin de bu öğelerden arınmış olması gerekir. Bol resimli,
376 eğlenceli hikâye kitaplarının seçilmesine dikkat edilmesi gerekir.”
377 127. K19: “Çocuğun anlayabileceği sadelikte olmalıdır. Farklı kavramlara yer verilmemelidir.
378 Çocuğun dil gelişimini destekler nitelikte olmalıdır.”
379 128. K20: “Kullanmadan önce mutlaka okunması lazım. Üründe çocuğu olumsuz etkileyebilecek
380 öğelerin varsa belirlenmesi gerekmektedir. Çocuğun hayal dünyasını geliştirebilecek olumlu
381 öğelerin olmasına dikkat edilmelidir.”
382 129. K22: “Çocuğun yaş grubuna ve gelişim özelliklerine uygun olmalı. Eğitici olmalarına dikkat
383 edilmelidir. Çocuğun istekleri göz önünde bulundurularak seçilmelidir.”
384 130. K23: “Daha anlaşılır bir dil kullanılmalıdır. Hikâyeler veya masallar öğretici nitelikte olmalıdır.
385 Ayrıca çocuk bu üründen sıkılmamalıdır. Yaş düzeyine uygun olmalıdır.”
386 131. K26: “Okul öncesi sınıfında yahut kurumda bir okuma salonu olmalı. Bu salonda görsel yazılım
387 ve materyaller bulundurulmalı (Gazete, dergi, broşür vs.). Çocuklar sıkıcı hikâyelerden uzak
388 tutulmalı. Sadece hikâye ile sınırlı tutulmamalı. Çizgi roman, şiir, atasözü vs. gibi dinleti ve söz
389 şekilde çocuklara öğretiler sunulmalı.”
390 132. K27: “Belirli saatlerde her gün kullanılmalıdır. Oyun öğretiminin yanında çocuk edebiyatı
391 ürünleri de bilişsel, sosyal, dil gelişimi için planlamada yer verilmelidir.”
392 133. K31: “Kullanılmalıdır ancak çocuğun yaşına, seviyesine uygun, şiddet ögesi içermeyen şekilde
393 olmalıdır. Çocukların dikkati kısa sürede dağıldığı için onları çok sıkımayacak şekilde
394 kullanılmalıdır.”
395 134. K35: “Kullanılması hem kolaylık sağlayacaktır, hem de çocuklar için verimlilik artacaktır.
396 Çocuklara kazandırılması gereken her bilgi için çocuk edebiyatı ürünlerine başvurulabilir. Hatta
397 başvurulmalıdır diyebiliriz.”
398 135. K45: “Çocuğun daha çok ön plana çıktığı, ezber öğretiminden çok çocuğun duygu ve
399 düşüncesi ifade ettiği aktif bir etkinlik olarak kullanılmasını isterim.”
400 136.

401 6. Sonuç ve tartışma

12

402 Kuran ve Ersözlü (2009:14), öğretmenlerimizin çocuk edebiyatı'nın “eğitim öğretimdeki
403 yerine ve önemine inanmalarına rağmen bu konuda ilgilerinin istenen düzeyde olmadığı ve
404 günümüz çağdaş çocuk edebiyatı'nı takip etmediklerini” söyler. Öğretmen adaylarının
405 cevaplarının bu araştırmanın sonucunda da benzer çıktığı söylenebilir. Çocuk edebiyatının
406 alanlarına ilişkin önemine inanmakla beraber faydalarının hepsini birden sayan öğretmen
407 adayının olmaması ya da çocuk edebiyatı türlerinin hepsine birden değinen adayın
408 olmaması bu yorumu destekler.

409 Aytaş (2003:153-155), “Temel eğitimin öncesi ve temel eğitimin ilk yıllarını kapsayan
410 okum 4 öğrenmek için gerekli yeteneğin elde edildiği dönem olduğunu” ifade eder. Ona
411 göre “bu c 4 em öğrencinin okumaya istekli olmasını hazırlayan” dönemdir... Bu fikirden
412 hareketle “öncelikle ana sınıfı öğretmenlerinden başlamak üzere, öğretmenlerimizin çocuk
413 edebiyatı konusundaki inançları ve yeterlilikleri çok iyi tespit edilmelidir”. Bu araştırmanın
414 sonucu göstermiştir ki okul öncesi öğretmen adayları çocuk edebiyatı ürünlerinin faydaları
415 konusunda bilinçli olsalar da alana ilişkin somut örnekler sunamamaları alanı takip
416 etmedikleri yorumunu doğurmaktadır. 2

417 Kolaç vd.'nin araştırması sonuçları açısından “Türkçe öğretmeni adaylarına göre çocuk
418 edebiyatı metinlerinin dil gelişimini etkileme alanlarının başında kelime hazinesini geliştirme
419 gelmektedir. Bunu sırasıyla; kendini ifade etme becerisi kazandırma, başkası okuduğunda
420 etkili dinleme becerisi kazandırma, yazılı anlatım ve konuşma becerisini geliştirme, okuma
421 alışkanlığı kazandırma, yaratıcı düşünme becerisini, hayal dünyasını ve kavramların anlam
422 karşılığını tahmin etme becerisini geliştirme, estetik zevk kazandırma, dilini tanıma, dil
423 eğitimini eğlenceli hâle getirme” izlemektedir. Okul öncesi öğretmen adaylarının bu çalışma
424 kapsamında verdikleri cevaplar da bu araştırmayı des 5 ler niteliktedir.

425 Ergün ve Gündüz (2011: 28) araştırmalarının sonucunda, “okul öncesi öğretmen
426 adaylarının öğrenim sürelerinde teorik bilgiyi aldığı, fakat çocuk kitaplarıyla ilgili hizmet
427 öncesinde uygulamaya dönük herhangi bir faaliyette bulunmadığı için, çocuklar açısından
428 çocuk kitaplarında hangi özelliklere önem verilmesi konusunda pratiğe dönüşmüş bir
429 tecrübe birikimine sahip olmadıkları” tespitine ulaşmışlardır. Bu araştırmada da okul öncesi
430 öğretmen adaylarının çocuk edebiyatından eğitimde faydalanma konusunda uygulamadan
431 uzak teorik bilgide kaldıkları verdikleri kısıtlı cev 1 larla anlaşılmaktadır.

432 Mert (2012: 10), araştırmasının sonucunda, “anadili eğitimi- öğretimi sürecinde çocuk
433 yazını ürünlerinden yararlanmanın gerekliliğini vurgular; özellikle masal türünün çocuğun
434 psikolojik ve beyinsel gelişimine katkıları, bu türün çocuğun gelişim sürecinde önemli bir
435 yardımcı yazınsal tür olabileceği savı yapılan alıntı ve açıklamalarla kanıtlanmıştır” sonucuna
436 ulaşır.

437 Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk edebiyatı ürünü olarak zihnine ilk masal, hikâye ve
438 tekerlemelerin geldiği görülmektedir. Okul öncesi öğretmen adayları çocuk edebiyatını en
439 çok çocukların yaratıcılık düzeylerini geliştirmede etkili bulmuşlardır. Bu cevabı bilişsel
440 gelişim ve dil gelişimi için yararlı bulduklarını gösteren cevaplar takip etmektedir. Okul
441 öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerinde bulunması gereken en önemli
442 özellik olarak çoğunlukla, seviyeye uygunluk, sadelik, ilgi çekicilik ve yaratıcılık cevaplarını
443 verdikleri görülür. Okul öncesi öğretmen adaylarının beceri kazanımı bakımından bilişsel
444 beceriler, sosyal beceriler ve yaratıcılık becerileri için çocuk edebiyatını daha uygun
445 buldukları söylenebilir. Okul öncesi öğretmen adaylarının okul öncesi eğitimde çocuk
446 edebiyatı ürünlerinin kullanımına dair en çok vurgu yaptıkları konuların seviyeye uygunluk,
447 bilişsel beceriler, sosyal beceriler, şiddet ve korku öğelerinden uzaklık ile ilgi çekicilik
448 olduğu görülür 26

449 Ana hatlarıyla okul öncesi öğretmen adaylarına şunları önerebiliriz:

- 450 1.Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatının tüm türlerinden örneklerle lisans
451 eğitimi sürecinde karşılaşması sağlanmalıdır.
- 452 2.Okul öncesi öğretmen adayı yaş grubuna göre metin seçimi ve metne uygun resim seçimi
453 konusunda lisans eğitiminde bol uygulama yapılmalıdır.
- 454 3.Okul öncesi öğretmen adayı lisans eğitiminde çağdaş çocuk dergileri ve kitaplarından
455 haberdar olmalıdır.
- 456 4.Okul öncesi öğretmen adayı çocuğa yönelik eser yazımı, başlık koyma, görselle metni
457 zenginleştirme, metinle çocuğa uygun mesajlar verebilme konularında uygulamalarını lisans
458 eğitimi sürecinde tamamlamalıdır.

459 5.Okul öncesi öğretmen adayının çocuk edebiyatının gerekliliği ve kullanımı konusundaki
460 farkındalığı lisans eğitimi boyunca yükseltilmeye çalışılmalıdır.

461 **Extended English abstract**

462

463 1. Introduction

464 In parallel with the findings in literature, it can be said that the use of child literature during
465 preschool age contributes to improve four basic skills of children, that among these skills
466 speaking and listening skills show positive effects firstly, and in time, reading and writing skills are
467 supported. The role of child literature on child's socialization, adoption of national and universal
468 values, improving vocabulary, adopting reading habits, differentiating between fiction and non-
469 fiction, maintaining attention, adopting criticism and empathy skills is of vital importance during
470 preschool.

471 2.Problem

472 The use of child literature pieces during preschool considering the developmental features of
473 children considerably contributes to improve linguistic abilities, spiritual and personality
474 development etc. In this sense, it is a must to determine preschool teacher candidates' current
475 awareness and opinions about the benefits of these materials.

476 18 Goals

477 The aim of the study is to determine the preschool teacher candidates' opinions on the
478 functionality of child literature in education. In this sense, the responses to the following
479 questions are sought:

- 480 1. What are the concepts that come to preschool teachers' minds when discussing child
481 literature?
- 482 2. According to preschool teacher candidates, are child literature pieces beneficial during
483 preschool? Why?
- 484 3. According to preschool teacher candidates, what are the most important common
485 characteristics of child literature pieces that should be included?
- 486 4. Which skills do the teacher candidates target when using child literature? How?
- 487 5. What are preschool teacher candidates' suggestions about the use of child literature pieces
488 during preschool?

489 4. Method

490 This qualitative study collected data through the use of semi-structured interviews. In this
491 technique, "The researcher aims to systematically learn about the target person's subjective
492 thoughts and feelings through asking spontaneously evolving questions or in guidance with
493 previously prepared questions related to the subject matter. The aim of the research is to
494 systematically learn, understand and describe the subjective thoughts and feelings of the target
495 person related to the subject matter," (Türnüklü, 2000: 544). The study sample, as Türnüklü
496 (2000: 548) indicated, "is used to understand agents that show similar or identical features as well
497 as the results obtained through integrative and throughout analysis of a limited number of
498 people". The study data was analyzed with content analysis. The reliability data was read by two
499 different experts during thematization process. Additionally, validity data analysis results were
500 presented to the participants and were asked if they reflected what they expressed. Also, 7
501 teachers who were not included in the sample were asked "What are your opinions about the
502 functionality of child literature during preschool?" They were asked to respond in detail and then
503 the interview questions were written considering the responds of these teachers. A 5-question
504 interview form was prepared. This form was presented to two experts in Turkish Education field
505 for ensuring its content validity. In writing the questions, using comprehensible expressions and
506 congruence to literature were also crucial. Thus, 5 basic questions were noted for the semi-
507 structured interview form by the researcher. The key questions facilitating the comprehension of

508 the basic questions were also included in the interview form. A pilot study was conducted with
509 different individuals who shared similar characteristics with the participants so as to ensure the
510 clarity and comprehensibility of the questions. The interview questions were asked to 50
511 volunteer students attending to Bozok University Education Faculty, Preschool Department. The
512 participants were coded as P1, P2, P3. The theoretical foundation of the study was explored by
513 Prof. Dr. Gıyasettin Aytas while the findings and interpretation were written by Assist. Prof.
514 Bilge Bağcı Ayrancı.
515 The interview form was read and interpreted by the researcher considering the study goals and
516 through exemplifying from participant views.

517 The questions in the interview form:

- 518 1. What are the concepts that come to your mind when discussing "child literature pieces"?
- 519 2. Do you think child literature pieces are useful for preschool education? Why?
- 520 3. What are the most important and common characteristics of child literature pieces that
521 should be included?
- 522 4. Which skills do you target when using child literature? How? Describe.
- 523 5. What are your suggestions about the use of child literature pieces during preschool
524 education?

525 5. Conclusion

526 The study findings showed that when it was told about child literature pieces, primarily fairy tales,
527 stories and rhymes came to the participant preschool teacher candidates' minds. The participants
528 found child literature to be effective in improving children's creativity. This was followed by the
529 views suggesting that child literature was beneficial for cognitive and linguistic development. To
530 the participant preschool teachers, the most important features that child literature pieces should
531 include were mostly the appropriateness of the literature according to the children's level,
532 simplicity, being interesting and creative. In terms of skill attainment, the participant preschool
533 teacher candidates found these pieces congruent to improve cognitive, social and creativity skills.
534 The most emphasized issues surrounding the use of child literature pieces in preschool education
535 included the congruence to level, cognitive skills, social skills, avoidance from violence and fear
536 themes and being interesting.

537 6. Implications

- 538 1. Preschool teacher candidates should be provided with examples of all kinds of child
539 literature pieces during their undergraduate education.
- 540 2. They should do plenty of practice concerning the selection of text and illustrations in
541 accordance with age group of the target children.
- 542 3. They should be informed about the contemporary child magazines and books during
543 undergraduate education.
- 544 4. They should complete their practical training on writing for children, specifying a topic
545 for a text, enriching a text with illustrations and transferring messages to children through texts
546 during their undergraduate education.
- 547 5. The awareness of preschool teacher candidates should be increased about the necessity
548 and use of child literature pieces.

okul önc ksız2..docx

ORIGINALITY REPORT

8%

SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	dergipark.ulakbim.gov.tr Internet	99 words — 1%
2	www.tsadergisi.org Internet	59 words — 1%
3	turuz.info Internet	52 words — 1%
4	www.okuloncesiakademisi.com Internet	40 words — 1%
5	www.wjeis.org Internet	38 words — < 1%
6	calhoun.nps.edu Internet	27 words — < 1%
7	ijlet.com Internet	27 words — < 1%
8	www.turkishstudies.net Internet	26 words — < 1%
9	www.cocukvegenc.net Internet	26 words — < 1%
10	architectsgig.com Internet	25 words — < 1%
11	Kai-Uwe Schmitt. "Analysis of the Biomechanical Response of Kidneys Under Blunt Impact", Traffic	24 words — < 1%

12	efdergi.yyu.edu.tr Internet	18 words — < 1%
13	andreas-helmke.de Internet	18 words — < 1%
14	apolinarski-kuchnie.pl Internet	17 words — < 1%
15	docplayer.biz.tr Internet	14 words — < 1%
16	tr.scribd.com Internet	11 words — < 1%
17	www.pegem.net Internet	10 words — < 1%
18	KESİCİOĞLU, Oğuz Serdar. "Okul öncesi öğretmen adaylarının matematik okuryazarlık düzeyleri ile matematik eğitimine ilişkin tutumlarının incelenmesi", Milli Eğitim Bakanlığı, 2014. Publications	10 words — < 1%
19	acikerisim.deu.edu.tr Internet	10 words — < 1%
20	UYANIK, Özge, KIZILTEPE İNAL, Gözde, YAŞAR CAN, Münevver and ALİSİNANOĞLU, Fatma. "Türkiye İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması na Göre Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mizah Tarzları", Erzincan Üniversitesi, 2015. Publications	9 words — < 1%
21	openaccess.inonu.edu.tr:8080 Internet	9 words — < 1%
22	gleetree92.blogspot.com Internet	9 words — < 1%

23 Bilge Bağcı Ayrancı. "A Study on Choosing Tales for Utilising as Teaching Materials in Turkish Language Education", Journal of Education and Training Studies, 2017 8 words — < 1%
Crossref

24 VURAN, Sezgin and GÜL, OLÇAY Seray. "Özel eğitim alanında görev yapan eğitimcilerin işbaşında eğitimi: Ayrık denemelerle öğretim formatında eşzamanlı ipucu stratejilerinin kullanımının öğretimi", İletişim Hizmetleri, 2012. 8 words — < 1%
Publications

25 www.kursathoca.com 8 words — < 1%
Internet

26 AYDIN ÖZ, Serap, ŞAHİN, Selin and KORKMAZ, Taner. "Determination and comparison of elementary science, primary classroom and preschool teacher candidates' environmental attitude levels", Balıkesir Üniv. Necatibey Eğitim Fak., 2013. 8 words — < 1%
Publications

27 Given. The SAGE Encyclopedia of Qualitative Research Methods 7 words — < 1%
Publications

EXCLUDE QUOTES OFF
EXCLUDE BIBLIOGRAPHY OFF

EXCLUDE MATCHES OFF